

Korte risicobeoordeling

***Anoplophora glabripennis* (Motschulsky) (EU - Q)**

Naam waaronder gereguleerd: *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky)

Categorie: Insecten en mijten

Datum: december 2019

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: het organisme is 'transient, under eradication' op meerdere locaties in de EU (EPPO Global Database, 20.05.2019). Volgens de EPPO Global Database zou het organisme gevestigd zijn op Corsica (Frankrijk) en met een 'restricted distribution' in Italië.

Buiten de Europese Unie: China en Zuid-Korea. Het organisme is (tijdelijk) aanwezig in een aantal gebieden in Noord-Amerika. In 2015 en 2016 is het organisme gevonden in Libanon; het is niet duidelijk wat de status is in Libanon (EPPO Global Database, 20.05.2019).

Waardplanten

Het organisme is polyfaag en kan een groot aantal loofhoutsoorten aantasten (Haack et al., 2010; van der Gaag & Loomans, 2014). Het organisme tast met name de volgende soorten aan: *Acer* L. (esdoorn), *Betula* L. (berk), *Populus* L. (populier), *Salix* L. (wilg), *Aesculus* L. (paardenkastanje), *Platanus* L. (plataan) en *Ulmus* L. (iep).

Belangrijkste pathways

1. Verpakkingshout uit China

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	4	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	4	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	2	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	3	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	3	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	5	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	4	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	7	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): [1-5]

Biologie

Larven, poppen en adulten kunnen in verpakingshout aanwezig zijn.

Wet- en regelgeving

Er gelden internationale afspraken voor verpakingshout (International Standard for Phytosanitary Measures (ISPM No. 15). Deze internationale standaard bepaalt dat het hout moet zijn behandeld volgens vastgesteld methoden (FAO, 2018).

Vanwege de vele vondsten van het organisme in verpakingshout uit China is in 2013 in de EU een inspectieplicht voor verpakingshout voor een deel van de zendingen uit China ingesteld voor een periode van 2 jaar. Deze regeling is in 2015 verlengd (Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/474).

EU-lidstaten zijn verplicht een monitoringsplan voor verpakingshout op te stellen en risico-gebaseerd controles uit te voeren (Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/2125).

Vondsten en intercepties

In de periode 2010 tot 20 mei 2019 heeft Nederland *A. glabripennis* zes keer genotificeerd in verpakingshout uit China; in de gehele EU en Zwitserland waren er in dezelfde periode 72 notificaties in verpakingshout uit China (Europhyt, 20.05.2019).

Score

In principe zouden de verplichte behandelingen (ISPM 15) alle stadia van het organismen moeten doden. De intercepties laten zien dat de behandelingen niet altijd of onvoldoende worden toegepast. Het vermoeden is dat lang niet alle besmette zendingen worden onderschept alleen al omdat niet alle zendingen met verpakingshout uit China worden geïnspecteerd. De inschatting is dat het organisme meer dan 1 maal en maximaal 3 maal per jaar Nederland binnenkomt met verpakingshout (score 4).

P2 (transfer): 4 [1-5]

De pathway is verpakingshout (zie rating guidance).

P3 (kans op vestiging na transfer): 4 [1-5]

Het organisme kan zich buiten vestigen en ten minste twee individuen van verschillende sekse (of een zwanger vrouwtje) zijn nodig voor het initiëren van een populatie.

P4 (kans overleven uitroeiactie): 2 [1-4]

In de afgelopen 10 jaar zijn 2 uitbraken ontdekt in Nederland die binnen een jaar waren uitgeroeid.

Effect op perceelsniveau: 3 [1-5]

Er is nauwelijks informatie over de impact van het organismen op de teelt van boomkwekerijgewassen. De kever lijkt een voorkeur te hebben voor grotere maten bomen. De schade en beheersbaarheid van het probleem zal afhankelijk zijn van de situatie, lage of hoge populatiedruk in de omgeving van de boomkwekerij. Lokaal, met name bij de productie van esdoorn (*Acer*), kan het lastig zijn aantastingen te voorkomen. Er zijn geen middelen om eieren en larven in het hout te bestrijden. Gemiddelde score: 3 (range 2-4, afhankelijk van boomsoort en situatie).

Mate van verspreiding: 3 [1-4]

De kever verspreidt zich op natuurlijke wijze niet over grote afstanden (normaliter over enkele honderden meters of minder per seizoen). De verwachting is dat op de langere duur het organisme zich zal verspreiden over grote delen van Nederland (score 3).

Productiewaarde-teelt: 3 [1-6]

De productiewaarde van soorten die met name worden aangetast (zie 'waardplanten') wordt geschat tussen de 20 en 50 miljoen euro (score 3).

Impact op de groene ruimte: 4 [1-5]

Lokaal afsterven van bomen. In gebieden met veel esdoorns kan op grotere schaal boomsterfte optreden.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

In gebieden waar het organismen aanwezig is, is het lastig productieplaatsvrijheid te garanderen door natuurlijke verspreiding van het organisme.

Productiewaarde-export: 3 [1-6]

Zie 'Productiewaarde-teelt'

4. Referenties

FAO, 2018. ISPM 15 Regulation of wood packaging material in international trade. Food and Agricultural Organization of the United Nations, Secretariat of the International Plant Protection Convention.

Haack RA, Hérard F, Sun J & Turgeon JJ, 2010. Managing invasive populations of Asian longhorned beetle and citrus longhorned beetle: a worldwide perspective. Annual Review of Entomology, 55, 521-546.

van der Gaag D & Loomans A, 2014. Host plants of Anoplophora glabripennis, a review. EPPO Bulletin, 44, 518-528.

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO

(European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.